

BLUMENTÁL

Ročník XXVI

Číslo 2

Február 2015

Kde iní končia...

Úsmevná anekdota z čias Druhého vatikánskeho koncilu opisuje neformálnu návštevu nemeckého kancelára Konrada Adenauera vo Vatikáne. A keďže sa po dozrievavo díval na novoty, ktoré začali po Koncile, tieto veci si chcel prediskutovať so Svätým Ocom. Pretože sa stretnutie s pápežom Pavlom VI., natiahlo, a na audienciu čakali už aj ďalší hostia, pápežov tajomník diskretné nazrel do miestnosti, a čo vidí? Pápež pokorne kľučí pred Adenauerom a úpenlivo ho uisťuje: „Verte mi, pán kancelár, že aj ja som katolík!“

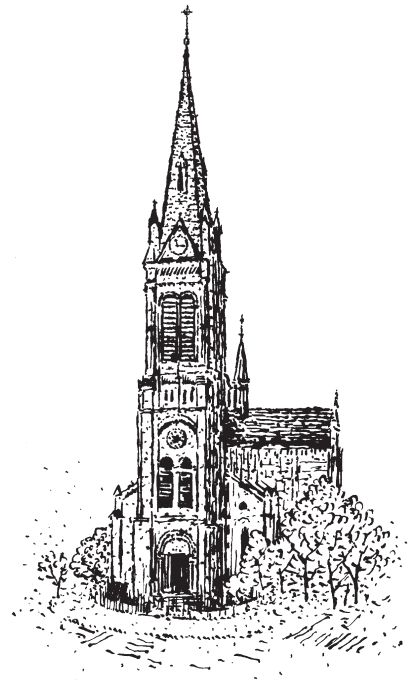
Je to samozrejme len historka, ale nie bezdôvodne sa vraví, že história sa opakuje. Kto vie, či by táto anekdota nezapadla aj do dnešných čias. Moja generácia je už pokoncilová, nezažili sme čas pred ním, ani mnohé premeny, ktorými Cirkve počas Koncilu prechádzala. Boli sme izolovaní, a možno aj uchránení totalitným systémom. Avšak v tzv. slobodnom svete, kde sa šíri nielen informácie o koncile, ale aj „zaručené správy“ dnes známe ako „duch koncilu“, mnohí vnímali tieto zmeny s veľkým nadšením, a žiaľ, entuziazmus niektorých sa spájal aj s povrchnosťou a uvoľnenosťou poriadku pravde a tradícii, u iných zasa tieto zmeny vyvolávali obavy, ba priam odpor, čo istý prelát vyjadril vetou: „Dúfam, že zomriem ešte v Katolíckej cirkvi.“ Určitú ozvenu tých čias nachádzame dnes. Svätý Otec František dokáže mnohých fascinovať. Takmer sedem miliónov ľudí na jeho nedávnej svätej omši vo filipínskej Manile je masa, ktorú nikto nedokáže prehliadnuť. Podobne rekordné počty na generálnych audienciách v Ríme. Keď som nedávno navštívil moju niekdajšiu farnosť v zámorí, istý Hispánc mi s nadšením rozprával, akou záchranou pre Cirkev je pápež František. Dúfam, že som ho príliš neschladiť, keď som mu povedal, že jediný Záchranca (Saviour = Spasiteľ) je Ježiš Kristus. Mám pápeža rád, ale priznám sa, že ma niekedy irituje postoj či už médií, ale aj niektorých veriacich, keď sa tvária, akoby v Cirkvi pred pápežom Františkom bolo všetko zlé a skazené, a on jediný je schopný a ochotný to napraviť.

Občas ma zarazia aj niektoré jeho vlastné vyjadrenia, keď veľmi dôrazne povie „A“, ale len okrajovo, alebo vôbec nepočuť „B“ ani tam, kde by sa to žiadalo. Len na ilustráciu: aj v nedávnej nedeľnej homilii, keď bol svet šokovaný brutalitou teroristov, ktorí vystrelili redakciu pochybného vraj humoristického francúzskeho časopisu, spomenul som, aké je choré, ak niekto pri presadzovaní svojich postojov a názorov používa násilie a teror. Je však choré aj to, ak niekto pod slobodou slova a prejavu chápe aj taký „humor“, ktorí pre istotu označia prívlastkom radikálny, v skutočnosti je však zvrátený a deviantný, a sleduje len jeden zámer: cieľavedome, permanentne a bezudne urážať a zraňovať masy čestných a ušľachtilých ľudí, kresťanov, moslimov a iných v takej citlivej sfére, akou je náboženská viera. Priznám sa, že ma zamrzelo, keď pápež František terorizmus okamžite odsúdil, ale jasné odmietnutie znevažovania náboženstva a viery zaznelo z jeho úst až o niekoľko dní počas letu zo Srí Lanky na Filipíny. Ako najvýznamnejšiemu náboženskému lídrovi, ale predovšetkým ako duchovnému otcovi a pastierovi, by svedčilo urobiť tak aj skôr. Nerád by som bol, ak by niekto prijal tieto slová s nepochopením až pohoršením, alebo naopak, až s príliš veľkým pochopením. Trápný je totiž postoj tých, ktorí pozitívnejšie než Krista a evanjelium, vnímajú konkrétnu postavu predstaviteľa Cirkvi, v tomto prípade pápeža, a na ich kulte konkrétneho kňaza, biskupa alebo pápeža buď stojí, alebo v prípade odporu padá ich viera. Je nebezpečnou karikatúrou profilu veriaceho človeka, ak sa snaží byť „pápežskejší“ od pápeža, lebo v takom prípade je len otázka času, kedy bude aj „božskejší“ od Boha. Takú karikatúru ani pri najchorobnejšej fantázii nedokáže vytvoriť ani Charlie Hebdo. Dejiny Cirkvi poznajú ľudí s takouto duchovnou grimasou, a nič dobré z toho nevzišlo!

Priznám sa, že keď som ako bohoslovec počul výrok sv. Augustína: „Radšej sa budem myliť s Cirkvou, ako mať pravdu bez nej“, zarážal a dráždil ma. Až neskôr, vlastne až teraz si začínam plnšie uvedomovať, že to nie je postoj konformistu, ktorý radšej na všetko ochotne prikývne, len aby mal pokoj a nedostal sa do patálií, že je to postoj zrelého človeka, ktorý je schopný mať svoj názor, no zároveň si s pokorou uvedomuje aj nebezpečnú silu vlastného subjektivismu a pýchy.

Pôvodne som chcel celý úvodník venovať úvahe nad poslednou bolesťou Panny Márie, ktorá bola svedkom uloženia nehybného tela svojho Syna do skalného hrobu. Chcel som zdôrazniť, že práve v tomto mesiaci, keď slávime sviatok Obetovania Pána, je táto posledná bolesť zavŕšením toho, čo jej predpovedal starček Simeon: *A tvoju vlastnú dušu prenikne meč -, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdce* (Lk 2, 35). Ale skutočnosť, ako sa niečo začína a končí, nemá vždy lineárny charakter. Určite poznáte slogan, ktorý roky bol aj súčasťou istej reklamy: „Kde iní končia, my začíname.“ Pre nás ako veriacich aj koniec niečoho znamená začiatok čohosi nového. Mnohí myslitelia uvažovali, v akej miere bola vyvážená viera Panny Márie jej a oddanosť Bohu s jej materinským citom a bôľom. Evanjeliá nám nehovorí nič ani o drásajúcej scéne pri hrobe, keď naň privalili príklop, ani o Máriinej frustrácii a sklamaní, aké vyjadrili emauzskí učenici slovami: *A my sme dúfali, že on vykúpi Izrael...* (Lk 24, 21). Skutočnosť, že s Máriou sa stretáme po Kalvárii až v deň Turíc, mnohí interpretujú ako jasný znak, že Mária pri všetkej svojej mater-skej láske a ubolenom srdci súbežne prežívala aj dôveru v slová svojho Syna: *Vô svete má-*

(Dokončenie na s. 7)



*Pripútal si ťa Boží hlas;
rybolov, siete s veslami
na tvoju slávu zamenil
svätými neba kľúčami.*

*Nezdolný lásky vyznávač,
svedectvo pevné vydávaš,
ovce Baránkom získané
do svojej správy dostávaš.*

*Stávaš sa skalou pre Cirkev,
čo svojou silou nadzemskou
drží ju v prúde stáročí
a žiari všetkým národom.*

*Si námestníkom Kristovým,
učiteľ svetla v mrákotách;
bratov vo viere posilňuješ
a zvestuj slová života.*

*Zjednocuj nás a opatruj,
chráň nás pred vlkmi dravými,
povzbudzuj všetkých k dobrému,
veď nás na Božie pastviny.*

*Kristovi sláva najvyššia!
Kiež nám on na tvoj prihovor
otvorí bránu do neba,
kde Boha chváli svätých zbor. Amen.*

Hymnus na sviatok Katedry sv. Petra

MÁRIA A TAJOMSTVO UTRPENIA

„Lukáš svoje rozprávanie o Ježišom narodení uzatvára správou o tom, čo sa podľa Zákona Izraela s Ježišom udialo na ôsmy a na štyridsiaty deň (porov. Lk 2, 21 – 38). Ôsmy deň je dňom obriezky. (...) Počnúc obriezku sa tak otvára pohľad na naplnenie prisľúbení, ktoré patria k podstate zmluvy (porov. Gal 4, 4 – 5). So štyridsiatym dňom sa spájajú tri udalosti: „očisťovanie“ Márie, „vykúpenie“ prvorodeného dieťaťa Ježiša prostredníctvom Zákonom predpísanej obety a „predstavenie“ Ježiša v chráme.“ (Joseph Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, III. *Prológ Ježišovo detstvo*, Dobrá kniha, Trnava 2012, s. 75 – 76)

„V Knihe Levitikus sa píše, že po narodení chlapca žena zostáva sedem dní nečistá (to znamená vylúčená z liturgických úkonov), že chlapca treba na ôsmy deň obrezať a že žena potom musí ešte tridsaťtri dni zostať doma z dôvodu očisťovania svojej krvi (porov. Lv 12, 1 – 8). Potom má priniesť obetu na svoje očistenie, baránka na zápalnú obetu a holúbka alebo hrdličku na obetu za hriechy. V prípade chudobných stačili dva holúbky alebo dve hrdličky.“ (*Ježiš Nazaretský*, III, s. 76 – 77)

„Druhou udalosťou, ktorá sa tu odohráva, je vykúpenie prvorodeného, ktorý je výhradným Božím vlastníctvom. Cena za vykúpenie bola stanovená na päť šekelov a mohla byť vyplatená ľubovoľnému kňazovi v celej krajine (porov. Ex 13, 2, 12 – 13, 15). Na Lukášovej správe je zvláštne to, že potom neopisuje Ježišovo vykúpenie, ale tretí obrad, ktorým je Ježišovo obetovanie („predstavenie“). Evanjelista chce zrejme povedať, že toto dieťa nie je vykúpené a vrátené rodičom, ale, presne naopak, rodičia ho v chráme odovzdávajú samému Bohu, dávajú mu ho do úplného vlastníctva. (...)

Na vykonanie nijakého zo spomínaných Zákonom predpísaných úkonov nebolo potrebné navštíviť chrám. Pre Lukáša je však prinesenie Ježiša do chrámu, kde sa všetko odohráva, podstatné a dôležité. Tu, na mieste stretania Boha a jeho ľudu, dochádza namiesto znovunadobudnutia prvorodeného dieťaťa k verejnemu odovzdaniu Ježiša Bohu, jeho Otcovi. Po tomto úkone v najhlbšom kultovom význame slova nasleduje u Lukáša prorocká scéna. Starý pro-



rok Simeon a prorokňa Anna – pobádaní Božím Duchom – sa objavujú v chráme a ako zástupcovia veriaceho Izraela pozdravujú „Pánovho Mesiáša“ (Lk 2, 26).“ (*Ježiš Nazaretský*, III, s. 77 – 78)

„Keď Simeon s dieťaťom v náručí dokončil svoj chválospev, obracia sa prorockými slovami na Máriu, ktorej po slovách radosti nad Dieťaťom predpovedá budúcnosť kríža (porov. Lk 2, 34 – 35; porov. Iz 8, 14). (...) S teológiou slávy je nerozlučne spätá teológia kríža. (...) Proroctvo o svetle a slovo o kríži patria k sebe. (...) Odpor voči Synovi sa týka aj Matky a ostro sa zarezáva do jej srdca. Radikálnym vyjadrením odporu je kríž a ten sa pre Máriu stane mečom, ktorý jej prebodáva dušu. Od Márie sa môžeme naučiť skutočnému súcitu zbavenému akejkol'vek sentimentality, a to prijatím cudzieho utrpenia za svoje vlastné.“

Cirkevní otcovia považovali bezcitnosť a necitlivosť voči utrpeniu druhých za čosi typické pre pohanstvo. Kresťan-

ská viera oproti tomu stavia Boha, ktorý má s ľudstvom súcit a do tohto súcitu vťahuje aj nás. Sedembolestná Panna Mária, matka s mečom v srdci, je prázvorom tohto základného postoja kresťanskej viery.“ (*Ježiš Nazaretský*, III, s. 80 – 82)

Z čias zániku Veľkej Moravy a nástupu staromadžarského kmeňového zväzu koncom 9. storočia a začiatkom 10. storočia pochádzajú najstaršie zobrazenia Panny Márie na našom území. Jedno z nich sa nachádza v kostolíku sv. Juraja v Kostol'noch pod Trbečom, ktorý vznikol pravdepodobne v 10. alebo 11. storočí, no nie je vylúčené, že stál už počas Veľkej Moravy. Nástenné maľby v tomto kostolíku patria k byzantskej ikonografii a podľa analógií s podobnými maľbami z rímskeho kostola Sant' Urbanoalla Caffarella sú datované do druhej polovice 11. storočia. Ak sa potvrdí vznik kostola v 9. až 10. storočí, bude to aj dôkaz, že maľby sú staršie a dostali sa k nám inou cestou. Ide o najstaršie zachované fresky nielen na Slovensku, ale aj v celej strednej Európe. Maľby predstavujú cyklus z Ježišovho života. Jedným z motívov je Ježišovo narodenie, kde je ako ústredná postava zobrazená Panna Mária – je to jej prvá zachovaná maľba na dnešnom Slovensku. Panna Mária tu leží ako šestonedieľka. Radostná atmosféra narodenia Spasiteľa je však vyvážená vážnym výrazom Máriinej tváre. Navyše, Mária je odvrátená od zavinutého novorodenca. Jej bolesť je spôsobená „aj vedomím, že bude svedkom utrpenia a smrti svojho Syna.“ (Robert Letz, *Sedembolestná Panna Mária v slovenských dejinách*, Post Scriptum, Bratislava 2014, s. 17)

Kostol sv. Juraja v Kostol'noch pod Trbečom, ktorý sa nachádza v okrese Zlaté Moravce v Nitrianskom kraji, je tichým a zároveň výrečným svedkom i učiteľom kresťanskej viery a mariánskej úcty na našom území. S Máriou sa máme i my dnes nechať vtiahnuť do Božieho súcitu, aby sme boli blahoslavení milosrdní (porov. Mt 5, 7) napriek utrpeniu, ktoré sprevádza náš každodenný život.

ThDr. Michal Vivoda

PANENSTVO BOŽEJ MATKY MÁRIE

Cirkev už od prvých formulácií viery vyznávala, že Ježiš sa počal v lone Panny Márie jedine mocou Ducha Svätého, pričom zdôrazňovala aj telesný aspekt tejto udalosti. A hoci Cirkev už od počiatku čelila výsmechu i nepochopeniu pre túto pravdu, verne zachovala toto učenie dodnes. Vyberáme aspoň krátky sumár učenia o panenstve Božej Matky, lebo niektorí, možno aj veriaci, si môžu kľásť otázku – a takú som v čase Vianoc dostal aj ja –, či tu nejde o legendy alebo o teologické konštrukcie bez historického opodstatnenia.

Otázka pochybnosti: Viera v panenské počatie Ježiša sa stretla so silnou opozíciou, s výsmechom alebo nepochopením neveriacich židov a pohanov; nevznikla ani z pohanskej mytológie, ani z nijakého prispôbenia sa myšlienkam tých čias. Zmysel tejto udalosti je prístupný iba viere, ktorá ju vidí vo „vzájom-

nej súvislosti samých tajomstiev“, v celku Kristových tajomstiev od jeho vteľnia až po jeho Veľkú noc. Už svätý Ignác Antiochijský dosvedčuje túto súvislosť: „Kniežaťu tohto sveta bolo skryté Máriino panenstvo a jej pôrod, podobne aj Pánova smrť: tri významné tajomstvá, ktoré sa odohrali v Božom tichu.“

Starý zákon uvádza proroctvo, v ktorom Cirkev vidí splnenie Božieho prisľúbenia daného prostredníctvom proroka Izaiáša: *Hľa, panna počne a porodí syna* (Iz 7, 14; Mt 1, 23).

Evanjelium pokladá panenské počatie za Božie dielo, ktoré prevyšuje každé ľudské chápanie a každú ľudskú mož-

nosť: *To, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého* (Mt 1, 20), povedal anjel Jozefovi o Márii, ktorá mu bola zasnúbená. Cirkvev v tom vidí splnenie Božieho prislúbenia daného prostredníctvom proroka Izaiáša: *Hľa, panna počne a porodí syna* (Iz 7, 14; Mt 1, 23).

Svätý Ignác Antiochijský (začiatkom 2. storočia) píše: „Pozoroval som... že plnou a pevnou vierou veríte v nášho Pána, ktorý skutočne pochádza z Dávidovho rodu podľa tela, Božieho Syna podľa Božej vôle a moci, skutočne narodeného z Panny... za vlády Poncia Piláta skutočne klincami pribitého za nás v tele...

Naozaj trpel, ako aj naozaj vstal z mŕtvych.“ (*Epistula ad Smyrnaeos*)

Katechizmus Katolíckej cirkvi zhŕňa náuku evanjeliových právd, učenia mnohých cirkevných otcov i koncilov slovami: „Mária zostala pannou pri počatí, pannou pri pôrode, pannou, keď ho nosila, pannou, keď ho porodila, pannou vždy: celou svojou bytosťou je služobnica Pána.“ (čl. 510)

Prečo Boh chce, aby sa jeho Syn narodil z Panny

Máriino panenstvo potvrdzuje, že pri vteleaní mal absolútnu iniciatívu Boh. Ježišovým Otcom je iba Boh. „Nikdy sa

pre ľudskú prirodzenosť, ktorú prijal, neodcudzil Otcovi... Jeden a ten istý je Syn Boha a Syn človeka. Od prírody je Otcov Syn čo do božstva, od prírody je matkin syn čo do ľudskej prirodzenosti; ale Otcov vlastný (Syn) v oboch (prirodzenostiach)“ (*Firilulský koncil, r. 797*).

Mária je panna, pretože jej panenstvo je *znakom jej viery*, ktorá „nebola narušená nijakou pochybnosťou“ a jej vylučného odovzdania sa do Božej vôle. Jej viera jej umožňuje stať sa Matkou Spasiteľa: „Mária je blahoslavenšia preto, že uverila v Krista, ako preto, že počala Kristovo telo.“ (*sv. Augustín*)

Ján Sitár, kaplán

POSVÄTNÝ PÔSTNY ČAS

Z katechézy Benedikta XVI. na generálnej audiencii 22. februára 2012

Drahí bratia a sestry, dnes by som sa chcel krátko zastaviť pri liturgii Pôstneho obdobia, ktoré sa začína Popolcovou stredou. Ide o štyridsaťdennú cestu, ktorá nás zavedie až k veľkonočnému Triduu, Trojdnii pamiatky umučenia, smrti a zmŕtvychvstania Pána, ktoré je srdcom tajomstva našej spásy.

V prvých storočiach života Cirkvi bolo toto obdobie časom tých, ktorí počuli a prijali Kristovo poslanstvo a vydali sa krok za krokom na cestu viery a obrátenia, aby ju zavŕšili prijatím sviatosti krstu. Išlo o približovanie sa k živému Bohu a o iniciáciu viery, aby ako katechumeni, teda tí, ktorí túžili stať sa kresťanmi, boli vnútornou premenou privtelení ku Kristovi a Cirkvi.

Neskôr potom sa pričlenili aj kajúcnici a všetci veriaci, aby prežili túto cestu vnútornej obnovy, aby svoj vlastný život pripodobnili k životu Krista. Účasť celého spoločenstva na rôznych krokoch pôstneho programu zdôrazňuje významnú dimenziu kresťanskej spirituality: vykúpenie nielen niektorých, ale všetkých, aby boli schopní prijať milosť Kristovej smrti a zmŕtvychvstania. Preto tak tí, čo vykročili na cestu viery ako katechumeni, aby prijali krst, ako aj tí, čo sa vzdialili od Boha a od spoločenstva viery a hľadali zmierenie, aj tí ktorí preží-

vali vieru v plnom spoločenstve v Cirkvi, všetci spoločne vedeli, že **čas, ktorý predchádza Veľkej noci, je časom vnútornej premeny, pokánia, časom, ktorý stotožňuje nás ľudský život a celé naše dejiny s procesom obrátenia, vykročenia na cestu k stretnutiu sa s Pánom na konci čias.**

Obdobie, do ktorého vstupujeme, pomenovala Cirkvev *Quadragesima*, výrazom, ktorý sa stal pre Cirkvev príznačný štyridsiatimi dňami, čo má jasnú súvislosť so Svätým písmom a uvádza nás do presných duchovných súvislostí. Štyridsať je totiž symbolické číslo, ktorým Starý aj Nový zákon predstavuje významné okamihy prežívania viery Božieho ľudu. Je to číslo, ktoré vyjadruje čas očakávania, očisťovania Pánovho návratu, vedomia, že Boh je verný svojim sľubom. Toto číslo nepredstavuje chronologické obdobie, počas ktorého uplynie určitý čas dní. Označuje skôr trpezlivosť a vytrvalosť, dlhú skúšku, obdobie postačujúce na to, aby sme sa rozhodli prijať zodpo-

vednosť bez ďalších otázok. Je to čas zreých rozhodnutí. (...)

Číslo štyridsať sa objavuje najskôr v príbehu Noema – pokračoval Benedikt XVI. a cez starozákonných prorokov prechádzal až k štyridsaťročnému putovaniu Židov na púšti, a v Novom zákone poukázal na to, že Ježiš na začiatku svojho verejného účinkovania sa na štyridsať dní utiahol na púšť a napokon týmto opakovaným číslom štyridsať v dejinách Cirkvi je popísaný celý duchovný kontext ako aktuálny a stále platný. Cirkvev práve cez dni pôstneho obdobia trvalo uchováva jeho hodnotu a usiluje sa urobiť ho aj pre nás účinným. Kresťanská pôstna liturgia má za cieľ podporiť cestu duchovnej obnovy vo svetle dlhej biblickej skúsenosti a predovšetkým tým, že nás učí nasledovať Ježiša, ktorý sa práve cez štyridsať dní strávených na púšti naučil víťaziť nad pokušením Božím slovom. Aj pre súčasnú Cirkvev sa čas „strávený na púšti“ môže zmeniť na čas milosti, pretože máme istotu, že aj z najtvrdšej skaly môže vytrysknúť voda, ktorá oživi a napojí.

Z katechézy Benedikta XVI. (Svetlo 11/2012) vybrala a preložila X. Duchoňová

KULTÚRA ŽIVOTA A KULTÚRA SMRTI

Termín kultúra života a kultúra smrti použil prvýkrát pápež Ján Pavol II. na svetových dňoch mládeže v Denveri v roku 1993. Potom v roku 1995 vyšla jeho Encyklika Evangelium vitae – Evanjelium života, týkajúca sa otázok života a smrti.

S novými perspektívami vedeckého a technického pokroku sa rodia nové formy útokov na dôstojnosť ľudskej bytosti, a zároveň sa utvára a upevňuje nová kultúrna situácia, v ktorej prečiny proti životu nadobúdajú dosiaľ nepoznateľný a azda ešte podľejší aspekt, čo vzbudzuje hlboký nepokoj. Značná časť verejnej mienky ospravedlňuje prečiny proti životu v mene práva na slobodu jednotlivca a na takomto predpoklade zia-

da od štátu nielen ich beztrietnosť, ale dokonca schválenie konať ich s využitím bezplatnej zdravotníckej služby. Základom je hlboká kríza kultúry, ktorá plodí skeptický postoj voči vlastným základom poznania a etiky, a spôsobuje, že je stále ťažšie plne chápať zmysel existencie človeka, jeho práv a povinností. K tomu sa pripájajú najrozličnejšie ťažkosti spojené s každodenným životom a s medziľudskými vzťahmi, ktoré sa zvlášť bo-

lestne pociťujú v zložitej skutočnosti súčasnej spoločnosti, kde jednotlivé osoby, manželstvá a rodiny zostávajú často so svojimi problémami samé. Nechýbajú situácie mimoriadnej chudoby, nedostatku a neistoty, v ktorých úsilie o prežitie, utrpenie, ako aj podstupované násilie najmä voči ženám spôsobuje, že postavia sa na stranu života sa stáva ťažké, ba niekedy si vyžaduje priam heroizmus.

Drámou, ktorú prežíva dnešný človek, je oslabenie citlivosti na Boha a na človeka. Je to typický jav v spoločenskom a kultúrnom kontexte ovládanom sekularizmom, ktorého vplyvy prenikajú až

do vnútra kresťanských spoločností a vystavujú ich skúške. Keď teda zmizne citlivosť na Boha, ohrozená a deformovaná je aj citlivosť na človeka, ako to vyjadril Druhý vatikánsky koncil: *Stvorenie bez stvoriteľa zaniká. Ba zabúdaním na Boha samo stvorenie zbavuje sa svetla. Človek už nie je schopný vnímať seba samého ako niekoho „predívne odlišného“ od ostatných pozemských tvorov, považuje sa za jednu z mnohých živých bytostí, za organizmus, ktorý v najlepšom prípade dosiahol veľmi vysoký stupeň vývoja. Uzavreté v tesnom kruhu svojej fyzickej prirodzenosti stáva sa istým spôsobom „vecou“ a prestáva chápať „transcendentný“ charakter svojho jestvovania ako ľudskej bytosti. Preto už nepovažuje život za Boží dar, zverený jeho zodpovednosti, aby ho s láskou strážil a ctil si ho ako posvätnú skutočnosť. Život sa pre neho stáva jednoducho „vecou“, ktorú považuje za svoje výlučné totálne ovládateľné a manipulovateľné vlastníctvo. Človek si už nedokáže položiť otázku, aký je zmysel jeho existencie? Zaujíma ho len „činnosť“, a preto sa snaží využívať všetky výdobytky techniky, aby mohol plánovať a ovládať narodenie a smrť. Jediným cieľom, ktorý sa berie do úvahy, je hmotný blahobyt a zabúda sa na hlbšie vzťahové, duchovné a náboženské rozmery existencie.*

Po skončení druhej svetovej vojny ľudia všetku svoju nádej vkladali do novo-založenej *Spoločnosti národov*, ktorá v roku 1948 vyhlásila *Všeobecnú deklaráciu ľudských práv*. Mala byť hrádzou proti nevýslovným hrôzám, v ktorých stamiliómy ľudí prišli o svoj život, boli ponížení, pozbavení práva, majetku, mučení, trýznení a zabíjaní tými, ktorých zaslepila ideológia, a korupcia moci ich zbavila ľudskosti. O pol storočia neskôr je to tá istá Spoločnosť národov, ktorá dnes bojuje o to, aby zabíjanie detí v lone matky bolo pozdvihnuté na ľudské právo a aby národy týchto zemí zrovnoprávnilo spojenie osôb rovnakého pohlavia s manželstvom. Stredobodom útoku na hodnotový základ človeka je sexualita. Zápas o zrušenie sexuálnych noriem nastúpil na svoju víťaznú cestu. Zároveň sme svedkami kultúrneho úpadku západného sveta. Všetko pravdivé, krásne a dobré, čo chválili už Platón a Aristoteles, nadobudlo zlú povest'. S pravdou, krásou a dobrom sa nedajú zarobiť veľké peniaze, ale s klamstvom, ohavnosťou a zlobou, s hororom a pornografiou sa dajú zarábať miliardy.

Človek prichádza na svet s potenciálom slobody, ale schopnosť rozhodnúť sa slobodne pre dobro musíme nadobudnúť. K tomu musíme byť vychovávaní a aj sami vychovávať, musíme nadobudnúť čnosti, ktoré nám umožnia rozvíjať svoju ľudskosť: múdrosť, spravodlivosť, statočnosť a miernosť. Keď si nejaká kultúra prestáva ctiť čnosti, a budúcej generácii vlastným príkladom, výchovou a vzdelaním prestáva odovzdať to, čo je jej vlastné, osvedčené a cenné, ko-

pe si svoj vlastný hrob. Z toho potom napríklad vznikajú neprírodné zásahy do reprodukcie – vzniku nového života, umelé oplodnenie, klonovanie, antikoncepcia, sterilizácie, genetický skrining. V televíznej debata na tému náhradného materstva nazval diskutujúci profesor a lekár výstižne túto situáciu, že ide o absurdnosť nad absurdnosť, nezmysel nad nezmysel, paradox nad paradox. Je to masový experiment bez mantinelov. Začína to vždy s dobrým úmyslom. Altruisticky to bolo nazvané „vynosiť dieťa svojmu blížnemu“. Lenže dieťa je dar a má nim aj zostať. Do problému s plodnosťou vstúpil biznis. Človek sa však nikdy nesmie stať vecou, a tu je vecou všetko. Existuje trh náhradných matiek, vajíčok, spermii, detí. Je vypočítaná aj priemerná cena za dieťa – stotisíc eur. Záleží na sortimente, hodnotí sa farba kože, vlasov, očí atď. Tá hrôza je masová! Ani si nevieme predstaviť dôsledky tohto experimentu: biologické, genetické, morálne, psychické, právnické. Známy je citát Bertolda Brechta: **„Keď nezmysel nadobudne dostatočne obľudné rozmery, ani si ho nevšimneme“**. Nechcime sa o tom presvedčiť na vlastnej koži a zamyslíme sa, koľko nezmyslov v poslednom čase sme ochotní tolerovať.

Človek v Raji napriek zákazu Boha ochutnal ovocie zo stromu poznania dobra a zla, a za tú skúsenosť kruto platí, v pote tvári dorába svoj chlieb a v bolestiach privádza na svet svoje deti. **Ako budeme platiť za porušenia zákazu dotknúť sa ovocia zo stromu života? Čo nás čaká za porušenie tohto zákazu? Táňa Hrašková**

Ešte k predchádzajúcemu článku

Čo dodať k predchádzajúcemu článku o kultúre života a smrti? Pomôžeme si myšlienkami z Pastierskeho listu J. E. arcibiskupa Bernarda Bobera, metropolitu, ktorý sa čítal vo farnostiach Košickej arcidiecézy v Nedeľu Svätej rodiny:

„...Evanjeliá nám predstavujú jednu konkrétnu rodinu. Jej ťažiskom a stredobodom navždy zostal Kristus. Je to Svätá rodina – Mária, Jozef a dieťa Ježiš... Božie slovo nám predkladá obraz rodiny, v ktorom majú svoje pevné a nezastupiteľné miesto otec, mama i deti. Takáto rodina je výrazom Božieho zámeru a plánu. Novodobá Teória rodovej rovnosti to však označuje za prekonaný *stereotyp*... Je to vraj len naša obmedzená predstava. Vraj sú aj iné možnosti a sú rovnocenné. Žiaľ, vo viacerých krajinách dostala táto zvrátená teória aj právne zastrešenie. Dvaja muži alebo dve ženy už dokonca nemajú problém osvojiť si cudzie dieťa a dosiahnuť i spoločenské uznanie, akoby boli skutočnou rodinou. Aj u nás sa stupňujúci tlak na reálne nastolenie tejto praxe... Prvou a najzraniteľnejšou obe-

ťou tejto teórie sú deti, naše deti. Dieťa sa už nechápe ako bezbranná ľudská bytosť, ktorá má právo na otca a mamu, ale je vnímané iba ako predmet neobmedzených a zvrátených práv či nárokov každého, kto po ňom zatúži. Toto je neľudské právo!

Dokedy sa budú vynakladať nemalé finančné prostriedky na podporu takýchto protispoločenských stratégií a ideológií? Musí sa nám to zdať čudné, lebo splnenie týchto záujmov neprispieva k riešeniu celospoločenských problémov, akými sú rozpad rodiny a demografická kríza, ale ich ešte viac prehľbuje. S obavou si kladím otázku: Nemalo by sa všetko úsilie štátu a spoločnosti sústrediť na podporu skutočnej rodiny postavenej na manželstve muža a ženy? Veď iba zo zväzku muža a ženy povstane nový život. Ináč to nie je možné! Spoločnosť môže bezpochyby žiť a prežiť bez homosexuálnych párov a partnerstiev. Prestane sa však úspešne rozvíjať, ak sa ženy a muži netvoria pre deti a ak rodičia nepreberú za to zodpovednosť počas celého svojho života (Kurt J. Heinz, nemecký kresťanský publicista).

Milí rodičia, otcovia a mamy! Deti sú pre vás darom i záväzkom, sú vašim najdôležitejším poslaním, dôležitejším než práca a kariéra. Vy máte prednostné a neodňateľné právo na ich výchovu. Vy vstepujete deťom úctu a cit pre pravé hodnoty už od útlého veku. Vôbec sa nečudujem, že sa ako veriaci kresťanskí rodičia búrite proti takej forme výchovy, ktorá je odtrhnutá od mravných zásad a v podstate už v útlom veku detskej nevinosti je prípravou na pôžitkárstvo, neviazanosť, neresti a hriech (por. *Familiaris consortio* 37). Tzv. *scitlivovanie* detí, aby si tak samé mohli vyskúšať a určiť svoj rod, je zločinom na deťoch. Varoval pred tým aj Svätý otec František: *Nemôžeme dopustiť, aby sa z detí stávali pokusné králiky!* (príhovor k delegácii Medzinárodného katolíckeho výboru pre deti, Rím 11. apríla 2014).

Zoči-voči týmto ohrozeniam chcem upriamiť vašu pozornosť na blížiacu sa referendum o ochrane manželstva a rodiny. Je to chvályhodná iniciatíva. Chce potvrdiť súčasný právny stav a zastaviť silný tlak tých, ktorí chcú zaviesť spomínané „nové ľudské práva“. V skutočnosti by to znamenalo vydať naše deti napospas sociálnym experimentom. Dobré sa preto oboznámte s obsahom tohto všeludového hlasovania... Ohlasovať pravdu je služba lásky. Treba to robiť tým horlivejšie, čím viac sa zamlčuje alebo deformuje. S bolesťou pozorujem, ako niektoré mienkotvorné médiá bagatelizujú túto tému a pripisujú Cirkvi úmysel ovládať ľudí svojou doktrínou. Model rodiny, ktorú tvoria otec, mama a deti, tu však bol a fungoval už od počiatku, oveľa skôr ako Kristus založil svoju Cirkev.

**Mons. Bernard Bober
arcibiskup – metropolita**

Napokon: nemožno nespomenúť množstvo ohlasov a príkladov zo života z krajín, kde zásady jedinečnosti prirodzenej rodiny otca a mamy doslova odhodili a na piedestál stavajú nové, vraj moderné požiadavky tzv. LGBTI komunity. Je radosť, že môžeme konštatovať, že množstvo našich organizácií vrátane Matice slovenskej, Paneurópskej únie... sa stavia za podporu prirodzenej rodiny. Dnes sme dostali správu o tom, že aj skupina občanov z Nemecka sa rozhodla petíciou podporiť úsilie 400 000 obča-

nov Slovenska a postaviť sa na stranu prirodzenej rodiny jedného otca a jednej mamy. Vo vyhlásení sa píše: *7. februára 2015 bude na Slovensku referendum o manželstve a rodine. Je to skvelá príležitosť priamej demokratickej účasti v súvislosti s možnosťou obhajovať a presadzovať hodnoty slovenských občanov, ktoré sú dôležité pre mnoho ľudí v nemecky hovoriacich krajinách. Úspech modelu manželstva a rodiny na Slovensku by bol dobrým znamením pre celú Európu, a mohol by byť stimulom pre ďalšie, po-*

dobné úspechy v iných krajinách. (zdroj: <http://www.citizen.org/de/16125-unterstuetzung-fuer-das-slowakische-familienreferendum>)

A ešte odkaz pápeža, teraz už svätého Jána Pavla II. o tom, že Slovensko má osobitnú úlohu v dejinách. Pripomenula nám to aj Andrea Eliášová, ktorú naši čitatelia isto poznajú z rádia Lumen, keď vo svojom maile položila otázku, či práve teraz nenastal ten čas. Je ten čas, aby Slovensko svoju úlohu plnilo a splnilo?

Pripravila X. Duchoňová

SVIATOSŤ ZMIERENIA

Hriech je nepravosť voči Bohu

V predchádzajúcich článkoch o sviatosti zmierenia sme spomínali slovo hriech. Vo sviatosti zmierenia, pri spovedi, sa vyznávame z hriechu či z hriechov. Hriech je prekážkou k mravnej dokonalosti a človek sa vzdávať od Pána Boha. Skúsme sa v nasledujúcich riadkoch zamyslieť nad tým, čo je hriech.

Najjednoduchšou definíciou hriechu je poučka z katechizmu, ktorá hovorí, že hriech je vedomé a dobrovoľné prestúpenie Božieho zákona. Lebo či zákon prirodzený (ten, čo máme od narodenia „vštepý“ do srdca) či Boží zjavený (desatoro), alebo aj zákon ľudský (cirkevný, či svetský), majú svoju konečnú záväznosť u Boha.

Hriech je nepravosť (1 Jn 3, 4) alebo neposlušnosť (Rim 5, 19). Čo je zákonité, to je usporiadané, čo je protizákonné, nazývame aj neusporiadané (nezriadené) a to je hriech – skutok zbavený poriadku. Hriech je mravne zlý ľudský skutok. Nezriadenosť je teda odklonom od poriadku a rozumu. Je prejavom zlej

vôle. Je to odvrátenie sa od Boha a príklon k stvoreným veciam.

Hriech môže byť aj vynechanie, zanedbanie a odmietnutie zákona, nariadenia, predpisu.

Koreň hriechu

Na otázku, čo je koreňom hriechu, odpovedáme: neposlušnosť voči Bohu. V neposlušnosti korení aj hriech Adamov. Z neho pochádza bolesť, smrť a predovšetkým poruchy v ľudskej vôli (vôľa sa nakloní ku konaniu zlého, má slabosti a rozum máme zatemnený a omylný). Teda od hriechu prarodičov máme náklonnosť k hriechu. Táto náklonnosť sa nazýva aj pahrebou hriechu

– lebo podobne aj pahreba tlie a môže spôsobiť oheň a požiar...

Pán Boh nie je príčinou hriechu. Ani diabol nie je vlastnou príčinou hriechu. Zlý duch iba na hriech zväzda. Adekvátnou príčinou hriechu je zlá vôľa. Teda každé morálne zlo – každý hriech – je z vôle človeka. Sám človek sa rozhodne konať zlo...

Hriech je urážkou Boha, lebo je proti jeho vôli. Hriech je nepravosť voči Bohu, lebo je proti jeho právu. A tak každý hriech si zasluhuje trest. Ťažký hriech si zasluhuje večný trest – pekle, teda existenciu bez Boha. Trestu sa človek nevyhne, ak hriech neofutuje a nezmeri sa s Bohom. Preto sa radujme, lebo Cirkev nám ponúka záchranu – sviatosť zmierenia.

Milí čitatelia, chráňme sa hriechu, pretože hriech škodí nám samým, ale nás aj vzdávať od Pána Boha i od našej svätosti, ku ktorej sme povolani.

Stanislav Čúzy, kaplán

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Bude slávenie liturgie vrcholom nášho duchovného života? (II.)

Pokračovanie z predchádzajúceho čísla

Príspevok o slávení Eucharistie sme v poslednom čísle Blumentálu zakončili takto: „A tak v novom liturgickom roku nabermé odvalu a poďme sláviť liturgiu dôstojne a správne. Chce to iba jedno, aby sme si dobre pozreli, našťudovali a osvojili liturgické texty, vedeli v správny čas a na správnom mieste hovoriť, viesť dialóg a prežiť slávenie liturgie“.

Ak to chceme, musíme dobre pochopiť veľké reformné dielo v oblasti liturgie, ktoré vykonal bl. Pavol VI. v spolupráci s koncilovými otcami. Výslednicou reformy bol nový *Rímsky misál*, ktorý vyšiel v roku 1970, v slovenskom preklade v roku 1980 zásluhou vtedajšieho predsedu Slovenskej liturgickej komisie nitrianskeho diecézneho biskupa Mons. Jána Pásztor, neskoršieho rožňavského biskupa Mons. Vladimíra Filu, Mons. Vincenta Malého a Mons. Ferdinanda Javora, za nemalej podpory Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, ktorý reprezentovali najmä Mons. Pavol Hrušovský a Štefan Vrabec. Oni rovnako ako Mons. V. Filo boli po zmene režimu predsedami Liturgickej komisie KBS. Aby sme aspoň čiastočne mohli pocho-

piť otázku slávenia liturgie, pomôžeme si pohľadom na:

prvotné tradície ranokresťanskej Cirkvi.

Najstaršie svedectvá nachádzame u svätého Justína, mučenika, apologeta (okolo roku 155), ktorý píše, že v deň, nazývaný aj dňom Slnka, sa veriaci či už v mestách alebo na vidieku „schádzajú na to isté miesto. Čítajú sa pamäti apoštolov alebo spisy prorokov, pokiaľ to čas dovolí. Keď lektor skončí, predsedajúci v prihovore napomína a povzbudzuje do nasledovania takých skvelých vecí. Potom všetci spoločne vstaneme a modlíme sa... Potom tomu, čo predsedá bratom, prinesú chlieb a kalich vody a vína. On ich vezme a vzdáva chválu a slávu

Otcovi vesmíru skrze meno Syna a Duča Svätého a koná dlhé vzdávanie vďaky (po grécky *eucharistia*...) Keď skončí modlitby a vzdávanie vďaky, všetok prítomný ľud nadšene zvolá Amen. Keď predsedajúci skončil vzdávanie vďaky a všetok ľud nadšene zvolal, tí, čo sa u nás volajú diakoni, rozdeľujú všetkým prítomným chlieb, víno a vodu, ktoré boli eucharizované a zanesú (z nich) neprítomným.“ **V ranokresťanskej Cirkvi bolo zvykom, že každý účastník slávenia Eucharistie, či už to bol pápež alebo najjednoduchší veriaci, prispel na slávenie eucharistickej obety vlastným obetným darom. Okrem chleba a vína veriaci prinášali rôzne plody, ovocie, ako aj kvety, predovšetkým ruže a ľalie. Matka svätého Augustína, svätá Monika, prinášala**

obetné dary k oltáru každý deň. Známý je prípad svätého Cypriána († 258), ktorý vyčítal jednej bohatej pani: „Prichádzaš sláviť Pánovu večeru bez obetného daru a berieš si čiastku z obetného daru, čo priniesol chudobný človek.“

Prinášanie pokrmov a nápojov na eucharistickú hostinu malo v prvotnej Cirkvi mimoriadny praktický význam. Tieto dary neslúžili len na slávenie Eucharistie, ale aj na obživu duchovných a chudobných. **Dary, ktoré sa nepoužili priamo na slávenie liturgie, rozložili v priechných lodiach, aby potom poslúžili na charitatívne účely.** Aj neskôr, keď sa pri liturgii užívali len nekvasené chleby, obetný sprievod sa udržal, ale kvasený chlieb, ktorý prinášali veriaci, sa na liturgické účely už vôbec nepoužíval. Obetný sprievod pretrvával aj v čase skončenia naturálneho hospodárstva. Od tých čias sa obetným darom veriacich stali peniaze.

Okolo roku 600 mal obrad prípravy darov ustálenú podobu. **Za slávnostného spevu veriaci prinášali obetné dary na obetný stôl. Z nich vybral diakon chlieb a víno potrebné na eucharistickú obeť a priniesol ich na oltár.** Celebrant si umyl ruky a pomodlil sa modlitbu nad obetnými darmi. Prinášanie obetných darov od 11. storočia začala nahrádzať zbierka peňazí, takže obetný sprievod postupom času zanikol a sprievodný spev sa skrátil. **Prinášanie obetných darov je teda návratom do čias ranokresťanskej Cirkvi.** Niekde však prinášanie obetných darov zatieleno podstatu tohto starobylého úkonu v rámci slávenia Eucharistie a stalo sa akousi prehliadkou prinášania všetkého možného i nemožného, a nakoniec to ani nebol opravdivý dar, ale len akési prezentovanie sa niekoho či niekoľkých. **Dar je to, čo ostáva, čo sa neberie späť, ale dáva sa ako almužna alebo prejav lásky voči tým, čo nemajú a potrebujú.** Vďaka Bohu, že posledný pápež vracajú obetnému sprievodu jeho podstatu. Či už to bol emeritný pápež Benedikt XVI., alebo je to pápež František. Ak sledujeme ich liturgické slávenia najmä vo Vatikáne, musíme vnímať, že ako obetné dary sa nosia hostie, víno a voda, nič iné. A bolo by dobré uvedomiť si, že je to naozaj dobré, lebo niekde je kňaz alebo biskup pri slávení Eucharistie práve v tejto časti vystavený nekonečnému sprievodu, kde sa prináša všeličo (napr. kolieskové korčule, a keď si ich po svätej omši jeden otec biskup pýtal, povedali mu, že to bol symbolický dar a nedali mu ich; alebo doniesli plecniak, a hneď po odchode sprievodu od oltára si ho veriaci vzala, lebo to bol iba symbolický dar) len nie opravdivý dar. Preto potrebujeme vnímať nasledujúce rubriky *Rímskeho misála: 72. Pri príprave darov sa na oltár prináša chlieb a víno s vodou*, čiže tie prvky, ktoré Kristus vzal do svojich rúk.

Príprava darov

73. Na začiatku eucharistickej liturgie sa k oltáru prinášajú dary, ktoré sa stanú Kristovým telom a krvou.

Potom sa prinášajú obetné dary. Je chváľtebné, keď veriaci sami prinášajú chlieb a víno. Kňaz alebo diakon ich prevezme na vhodnom mieste, aby ich priniesol na oltár. Hoci chlieb a víno určené na bohoslužbu veriaci už neprinášajú zo svojho ako kedysi, **obrad prinášania týchto darov si zachováva duchovnú silu a význam.**

Možno prijať aj peniaze alebo iné dary pre chudobných alebo na kostol, ktoré veriaci prinášajú alebo ktoré sa vyberajú v kostole. Kladú sa na vhodné miesto mimo eucharistického stola. Z uvedeného jasne vyplýva, že **podstatou obetného sprievodu je prinášanie hostií a vína s vodou, lebo to sú pravé obetné dary potrebné na slávenie Eucharistie.** Tie ostatné majú slúžiť na konanie skutkov milosrdenstva vo vzťahu k núdnym, ktoré preozdružuje kňaz tým, čo to potrebujú. **Preto žiadne symbolické dary, ale opravdivé, ktoré ostávajú na charitu!** A zároveň si potrebujeme uvedomiť, že **vždy ako prvé dary sa prinášajú chlieb (hostie) a víno s vodou a až potom všetky ostatné.** Toto sa akosi sa v našich kostoloch neberie na vedomie a **hostie a víno v akomsi zlovyku sa prinášajú ako posledné.** Aj kvety ako prejav žičenia sa prinášajú až po daroch chleba a vína a zodpovedný za prinášanie obetných darov v správnom poradí je kňaz a jeho pomocný personál (kostolník alebo ten, čo upravuje poradie v obetnom sprievode).

Keď som pripravoval liturgické slávenie svätej omše Jána Pavla II. 14. septembra 2003 v Petržalke, pápežský ceremoniár Mons. Piero Marini mi položil otázku, ktoré sú najdôležitejšie obetné dary? Odpovedal som hostie a víno a on poznamenal, že je to tak, **všetky ostatné dary sa prinášajú až potom a odovzdávajú sa bez komentára pre liturgické spoločenstvo.** U nás sme však žiaľ svedkami, ako sa komentuje: prinášame sviecu, prinášame *Sväté pismo*, prinášame tortu, prinášame kolieskové korčule, plecniak, ovocie, knihy a podobne. **Takéto komentáre nemajú priestor ani opodstatnenie.** A navyše, v samotnej rubrike sa vyžaduje, aby mali iné dary osobitné miesto, na osobitnom stole. **Je smiešne a smutné zároveň, ak sa obetné dary kladú na zem pod oltár alebo na stupne oltára.** Ako by sa cítil niekto, kto na domácu slávnosť priniesie ako dar tortu, a ten, čo ju prijíma, položil by ju pod stôl? **Aj slávenie svätej omše je spoločenstvom, kde niekto niečo dáva a hostiteľ, teda liturgujúci, nemá klásť nijaký dar pod oltár, ktorý je slávnostným stolom, na ktorom sa slávi Eucharistická hostina.** Daniel Dian

Opäť pohľad do života blumentálskej charity...

Každý rok sa snažíme informovať o činnosti blumentálskej charity aj čitateľov farského časopisu Blumentál. Stalo sa už

pravidlom, že správu o nás nájdú čitatelia práve vo februárom čísle a tejto „tradicii“ sme sa „nespreneverili“ ani teraz.

Charita Blumentál pôsobí vo farnosti už viac ako dve desaťročia a pomaly toľkokrát sme sa „objavili“ aj na stránkach farského časopisu. O našej činnosti sa veriaci dozvedajú z farských oznamov, z našej vývesky v predsieni kostola a aj z internetovej stránky. Nebudeme preto čitateľov unavovať výpočtom a podrobným popisom všetkých aktivít, veď tento príspevok má byť predovšetkým:

veľkým poďakovaním:

- **Pánu Bohu a našej Matke Dobrej rade** za to, že sme zvládli ďalší rok a podarilo sa nám splniť väčšinu toho, čo sme si naplánovali;
- **naším aktivistom**, ktorí vytrvalo, nezištne ponúkali svoje služby
 - v poradni psychologickkej pomoci pre dospelých a seniorov **pani Eve Gajdošovej**,
 - poradni psychologickkej pomoci pre deti **Alicii Bulasovej**
 - v právnej poradni **Dagmar Šikutovej** a **Lubomírovi Holečkovi**
 - poradni pre výučbu práce s počítačom **Andrejovi Česánkovi**;
- **členom nášho Predstavenstva Gabike Hlinickej, Lubomírovi Holečkovi, Katke Majcherovej, Vierke Neradilovej, Soni Šuryovej, Jarke Tomanovej.** Každý priložil ruku k dielu tam, kde bolo práve treba. Urobil nákup pre sociálne odkázané rodiny či osamelé matky s deťmi, zabezpečil konkrétnu akciu, púf a pod. Osobitnú úlohu „plní“ v našej charite od jej vzniku naša ekonómka - účtovníčka **Soňa Šuryová**, ktorá tak ako všetci naši aktivisti a spolupracovníci bez nároku na odmenu vytrvalo rok čo rok zaučováva každý príjem a výdavok a „stráží“, aby všetky úkony boli v zmysle príslušných platných zákonov.

Veľké poďakovanie patrí našim mladým, ktorí opäť vytvorili skupinu animátorov a pripravili deťom pekný, bezproblémový sedemdnňový letný pobyt v zariadení Škola v prírode v Dobrej Vode: **Natálii Kováčovej, ktorá vzala na seba úlohu vedúcej turnusu, lekárovi **Martinovi Baničovi**, aj všetkým ostatným - **Beátke Brandšteterovej, Gabike Greifovej, Aničke Hlinickej, Jožkovi Kováčovi, Danke a Katke Novákovým, Silvii Suchánkovej, Ondrejovi Šikulovi.** Nie je maličkosť zosťaviť deťom program, ktorý by ich zaujal, zvlášť, keď ide o vekovú kategóriu od malých sedemročných až po pätnásťročných „pubertiakov“ a „ustrážiť“ týchto 39 detí vo dne v noci, celých 24 hodín, aby sa im nič nestalo. Osobitne veľká vďaka patrí pánu kaplánovi **Jánovi Sitárovi**, ktorý opäť prijal úlohu pripraviť deťom duchovný program a prijal aj „záštitu“ nad celou akciou. Ďakujeme vám, veď väčšina z vás už pracuje, a tak ste museli obetovať časť svojej zaslúženej dovolenky.**

Okrem vymenovaných činností a tých,

ktorí ich zabezpečujú, máme aj spolu-pracovníkov, ktorí síce nikde „oficiálne“ nefigurujú, ale vždy sú tu, ochotní a pripravení pomôcť a bez ktorých by sa veľa vecí nemohlo uskutočniť.

Bez katechéty **Evky Kořínkovej** by sme nevedeli o deťoch, ktoré boli v škole hladné, pretože nechodili na obedy, ich rodičia jednoducho nemali prostriedky, aby im ich mohli zaplatiť. A tak vďaka jej citlivému srdcu a vnímavosti už niekoľko rokov prispievame takýmto deťom na obedy v SJ z prostriedkov našej charity. V roku 2014 to bolo šesť detí.

Na našu charitu sa obracajú aj ľudia v núdzi, predovšetkým osamelé matky s deťmi aj so žiadosťou o nepenažnú sociálnu výpomoc. Väčšinou im pomáhame formou nákupu potravín, dojčenskej stravy, plienok, školských pomôcok a na obedy pre deti v školskej jedálni. Na nepenažnú sociálnu výpomoc sme v roku 2014 vynaložili prostriedky z charity v sume **1 093,75 €**.

Keďže finančné prostriedky žiadateľom do rúk nedávame, tieto nákupy musí niekto urobiť. Okrem našich členov nám už roky v tom pomáha aj pán **Martin Mačuga**, náš „tichý dobrodinec“, ktorý okrem tejto formy pomoci niekoľko rokov poskytoval aj pomoc rodinám v núdzi zo svojich prostriedkov.

Keď som už použila výraz „tichý dobrodinec“, tak mi nedá nespomenúť pána Juraja, brata nášho vdp. farára, ktorý nám neraz dokázal pomôcť tým, že vybavil rôzne sponzorské dary, či už vo forme potrebného materiálu, cien pre deti do súťaží, občerstvenia na akcie a pod. **Vďaka, pán Juraj Čaniga.**

Okrem tejto sociálnej činnosti, snažili sme sa podieľať aj na spoločenskom živote farnosti. Pre seniorov sme pripravili púť do Šaštína a na Staré Hory. Tu patrí vďaka nášmu vdp. farárovi za osobnú účasť na týchto púťach (*veríme, že v tomto roku pridajú do našej farnosti ďalšieho kaplána, kňazi vo farnosti budú menej preťažení, a tak budeme mať možnosť takýchto púti a poznávacích zájazdov pripraviť s duchovným sprievodcom viac*).

Podakovanie patrí aj tým, ktorí pomáhali pripraviť posedenie v klube pri príležitosti blumentálskych hodov, fašiangov, Dňa matiek – **Gabike Hlinickej, Katke Majcherovej, Vierke Neradilovej Jarke Tomanovej** a aj ďalšej našej „tichej pomocníčke“ **Aničke Glaserovej**.

Tieto podujatia by sme nemohli uskutočniť bez finančných prostriedkov. A tak naše podakovanie patrí **všetkým, ktorí nám darovali v roku 2014 svoje 2 % zo mzdy za rok 2013**, ale aj tým, ktorí poslali svoj milodar na účet charity. Nemôžeme zabudnúť ani na ústretovosť Mestských častí Bratislava-Nové Mesto a Staré Mesto. Z MČ Nové Mesto sme dostali dotáciu na letný tábor detí 220 €, z MČ Staré Mesto sme na letný tábor detí dostali 600 € a na aktivity pre seniorov 700 €. Vďaka tejto pomoci sme na letný tábor detí použili z prostriedkov charity sumu **1 955,28 €** a na púte pre seniorov **150,43 €**.

Od roku 2009 sme ako farnosť v rámci „adopcie na diaľku“ podporovali dievčatko Teresiu Wathanji z Kene. Začiatkom roka 2014 nám oznámili, že pre nespĺnenie potrebných kritérií pre ďalšie štúdium bola preradená do učilišťa a nebude potrebné jej vzdelávanie finančne podporovať. Po porade s vdp. farárom **ako pokračovanie tejto pomoci rozhodli sme sa prijať „do adopcie“ ďalšie dievčatko – Karen Muthoni**. Na rok 2014 sme pre ňu použili prostriedky, ktoré zostali nedočerpané za Teresiu, takže školné pre Karen za minulý rok máme uhradené. Kedy bude možné poslať finančný milodar pre Karen na rok 2015, budeme včas informovať vo výveske charity, ako aj prostredníctvom farských oznámov a farského časopisu. Vďaka všetkým dobrodincom za doterajšiu aj budúcu ochotu a štedrosť.

Záverom by sme chceli vysloviť úprimné Pán Boh odmeň tiež tým, ktorí našu činnosť podporovali svojimi modlitbami. Veď bez Božej pomoci by všetky naše snaženia a námahy boli zbytočné. Tiež ďakujeme vdp. farárovi Čanigovi za jeho pochopenie a ústretovosť, že môžeme pokojne a bez problémov „fungovať“ v priestoroch farského úradu.

Je za nami ďalší rok. Do tohto nového vstupujeme s odhodlaním pokračovať v doterajších aktivitách, s dôverou, že naši doterajší aktivisti a spolupracovníci opäť vytrvajú vo svojej službe, že na nás „nezabudnú“ tí, ktorí nás podporovali finančne, či už 2 % alebo svojimi milodarmi a modlitbami. Ochoťne uvítame aj nové nápady a námety či už na rozšírenie alebo zlepšenie našej činnosti. Prispieť a pomôcť nám v tom môžu aj čitatelia farského časopisu Blumentál.

Ešte raz všetkým úprimné Pán Boh odmeň a aj keď oneskorene, želáme všetkým požehnaný pokojný rok 2015.

Za Charitu Blumentál H. Grigerová

(Dokončenie zo s. 1)

te súzenie, ale dúfajte, ja som premohol svet! (Jn 16,33), alebo: *Zborte tento chrám a za tri dni ho postavím* (Jn 2, 19). Máriin postoj pri hrobe nenaznačoval mlčky pohľad na privalený kameň, ale skôr ochotu každého verného a oddaného Božieho nasledovníka vedieť v sebe pochovať, čo je staré, ľudské, pozemské, aby sme boli otvorení pre to, čo je nové, božské a nebeské.

Tak ako pre niektorých za iných okolností deprimujúci pohľad na hrob bol v skutočnosti predzvesťou Zmŕtvychvstania, aj Cirkev má mnohé skúsenosti, ktoré pramenia z mystéria Hrobu a Vzkriesenia: ak chceme len vlastnými silami niečo odumreté kriesiť, dynamike života a viery tým nepomôžeme. Nechajme sa radšej prekvapiť Bohom! Ti, ktorí nostalgicky spomínajú na časy pred Koncilom a podozrievavo sa dívajú na pápeža Františka, nech sa poučia v dejinách Cirkvi kolapsom kresťanstva na Blízkom východe a v severnej Afrike po nástupe islamu. Zašlá sláva Antiochie, Alexandrie a Kartága boli pred-

zvesťou nových centier kresťanskej kultúry a duchovnosti Paríža, Salamanky, Clun, Oxfordu, Krakova, Uppsaly a iných. Možno iba Boh to vie, či je dnes na rade niekto iný, kto vystrieda v duchovnej štafete kresťanstva unavenú Európu, z ktorej sa stáva karikatúra zdeformovaná absenciou zmyslu pre Boha. Myslím si, že je na mieste otázka: vo všetkom dobrom, o čo sa snažím, do akej miery dávam priestor Bohu a jeho milosti, alebo do akej miery uprednostňujem a aktivujem seba? Nebolo by teda správne si myslieť, že len vonkajšia zmena (napr. pápež z Argentíny) iniciuje vnútorný prerod. Táto vonkajšia zmena a iné, doteraz periférne duchovné, morálne a pastoračné akcenty v Cirkvi nás môžu prebudíť, spoznať silu a dynamiku viery, ako sme ju už dávno nezažili, alebo pri nedostatku rozvahy môžu spôsobiť aj vplávanie lodičky Cirkvi a navigáciu jej pozemským kormidelnikom do takých búrlivých vôd, kde budeme volať: *Učiteľ, nedbáš o to, že hynieme?* (Mk 4, 38) A paradoxne, aj v jednom, aj v druhom prípade sa ukazuje, že Cirkev je v prvom rade Božím dielom: aj vtedy, keď nám posla do cesty ľudí naplnených Božím duchom, aj vtedy, keď Boh koriguje to, čo sme my, jeho prihorliví, ale nerozvážni služobníci, zbabrali.

Mesiac február nám ponúka množstvo impulzov: Hromnice – neoficiálny záver Vianoc, deň, keď sa Bohu zasvätené osoby stretajú so svojimi biskupmi. Zároveň v tomto mesiaci začneme Pôstne obdobie, keď sa v tajomstve Kríža naplnia tajuplné Simeonove slová. Je to aj mesiac, v ktorom slávime sviatok Katedry sv. Petra (22. februára), ktorý nám pripomína poslanie rímskeho biskupa pre univerzálnu Cirkev. Hoci sa v tomto roku sviatok Katedry prekrýva s Prvou pôstnou nedeľou, ktorá má vždy liturgicky prednosť, ale určite pamätajme osobitným spôsobom v modlitbách na Petrovho nástupcu. Hoci nás občas niektoré jeho spontánne postoje a reči privádzajú do rozpakov, úprimne obdivujeme jeho hlbokú ľudskosť a zdôrazňovanie takých tém z učenia Krista a Cirkvi, ktoré sa nám zdali natoľko samozrejmé, až sme na ne takmer zabudli.

Keď týmto úvodníkom končím sériu myšlienok na tému Sedembolestnej a v ďalších číslach sa budem niekoľko mesiacov venovať *Roku zasväteného života*, rád by som citoval z Apoštolského listu pápeža Františka, ktorým tento Rok uviedol: „Nestahujte sa do seba, nedajte sa zadusiť malými domácimi hádkami, nestajte sa väzňami vašich problémov. Tie sa vyriešia, keď vyjdete von a pomôžete druhým vyriešiť ich problémy a ohlasovať dobrú zvesť. Dávajúc život, život nájdete; dávajúc nádej, nájdete nádej; milujúc nájdete lásku.“ Myslím, že v týchto slovách je zhrnuté to, čo nás inšpiruje na Panne Márii aj v jej bolestiach. To, čo obdivujeme na všetkých, ktorí žijú svoje zasvätenie Bohu a Cirkvi. A možno tieto slová vystihujú aj niečo z ducha súčasného pontifikátu. Parafrazujúc slogan „Kde iní končia, my začíname“, chcem skôr povedať: Kde iní končia v bezradnosti a smútku, tam my s pokorou, dôverou a radosťou zasneť nad tým, ako večný Boh neustále tvorí čosi nové a svieže a dáva nádej nám a tomuto svetu. Dôverujme Bohu, Bohu prekvapení prameniacich z jeho múdrosti!

Váš blumentálsky farár Branislav Čaniga

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Št: 14,30 - 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE



Aktuálny omšový poriadok a spovedanie pozri v rubrike **OZNAMUJEME**.

• **neďeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h;

vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku; • **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v neďeľu; sv. omša o 18,00 h nie je.

Počas školského roka:

sv. omša pre mládež utorok - 18,00 (spieva zbor Běčkari)

sv. omša pre birmovancov piatok - 18,00 (spieva mládežnícky zbor)

sv. omša pre deti neďeľa - 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA



• vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatočnom týždni** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **neďeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

7. 2. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 21. 2. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

• v **strediu** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA



• **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný lístok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.



• **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h - jednotlivé dátumy nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

• **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredu o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 - 11,00 h;
- **právna:** v stredu 15,30 - 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 - 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevu a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA FEBRUÁR

Všeobecný:

Aby väznení, najmä z radov mladých ľudí, mali možnosť znova budovať dôstojný život.

Evanjelizačný:

Aby rozvedení manželia našli prijatie a oporu v kresťanskej komunite.

Úmysel KBS:

Aby naši starci, starinky a chorí obetovali svoje ťažkosti za kňazské a rehoľné povolania.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

2. 2. Obetovanie Pána

3. 2. Sv. Blažej, biskupa a mučenika

11. 2. Preblahoslavenej Panny Márie Lurdskej

14. 2. Sv. Cyrila mnicha a sv. Metoda, biskupa, spolupatrónov Európy

18. 2. Popolcová streda

OZNAMUJEME

• **2. februára** na sviatok Obetovania Pána - **Hromnice** sväté omše budú o 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 a 19,00 h. Hromničky sa budú pozhŕňovať pri všetkých svätých omšach;

• **omšové úmysly na marec** budeme zapisovať v pondelok **2. februára** v seminárnej miestnosti na Vazovovej 8;

• **3. februára** sa **svätoblažejské pozhŕňanie** hrdla bude udeľovať po všetkých svätých omšach;

• **11. februára** na spomienku Panny Márie Lurdskej (Svetový deň chorých) pri svätej omši o 16,30 h budeme udeľovať **sviatosť pomazania chorých** pre tých, ktorí sú v ohrození života bez ohľadu na vek. Sviatosť zmierenia pre chorých budeme vysluhovať od 15,00 h;

• **zmierna fašiangová poklona** bude v utorok **17. februára** od 17,15 do 17,50 h;

• **sväté omše na Popolcovú stredu** 18. februára budú o 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 a 19,00 h;

• **pobožnosť Krížovej cesty** v Pôstnom období budú každý piatok o 17,15 h a v neďeľu o 15,45 h;

• počas Pôstneho obdobia je možnosť **navštíviť chorých** doma a vyslúžiť im sviatosti.

Štatistické údaje za rok 2014 k 31. 12. 2014

| | |
|--|---------|
| Počet krstov do 1 roku | 141 |
| Počet krstov od 1 do 7 roku | 11 |
| Počet krstov od 7 do 18 roku | 5 |
| Počet krstov nad 18 rokov | 9 |
| Počet konvertitov | 0 |
| Počet ľudí nad 7 rokov, ktorí sa pripravujú na krst (katechumenát) | 9 |
| Počet birmovaných | 72 |
| Počet prvoprijímajúcich | 74 |
| Počet svätých prijímaní | 142 000 |
| Počet sobášov medzi katolíkmi | 34 |
| Počet sobášov katolíka s nekatolíkom | 13 |
| Počet organistov | 2 |
| Počet vystúpených z Cirkvi | 1 |
| Počet cirkevných pohrebov | 957 |
| Počet detí prihlásených na náboženstvo | 1 054 |
| Počet filiálok | 0 |
| Počet kostolov | 1 |
| Počet kaplniek | 3 |

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor: Xénia Duchoňová. Cenzor: Branislav Čaniga. Spolupracovníci:** Ján Sitár, Martin Majda, Daniel Dian, Stanislav Čúzy. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk**.